

ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและนักการศึกษาด้านศิลปศึกษาเกี่ยวกับ
แนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า

นายดำรงศักดิ์ อ่างเลิศฤทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-092-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17892545

**VIEWPOINTS OF CURRICULUM DEVELOPMENT EXPERTS, ART EDUCATORS CONCERNING
THE TRENDS OF ART EDUCATION CURRICULUM AT THE LOWER SECONDARY
EDUCATION LEVEL IN THE NEXT DECADE**

Mr.Thamrongsak Thamronglerdrit

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Art Education**

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-092-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ทักษะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและนักการศึกษาด้าน
ศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นในทศวรรษหน้า
โดย นายอัครศักดิ์ อัครเลิศฤทธิ์
ภาควิชา ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร ธิตะจारी)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

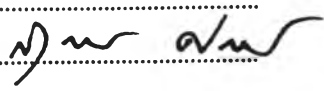

..... กรรมการ
(อาจารย์ วัชรินทร์ จูติอดิศัย)

อ้างศักดิ์ อ้างเลิศฤทธิ์: ทิศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและ
นักการศึกษาด้านศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นในทศวรรษหน้า (VIEWPOINTS OF CURRICULUM DEVELOPMENT EXPERTS ,
ART EDUCATORS CONCERNING THE TRENDS OF ART EDUCATION CURRICULUM AT
THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL IN THE NEXT DECADE)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี, 158 หน้า ISBN 974-638-092-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและ
นักการศึกษาด้านศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2541-2550) ในด้านลักษณะและความสำคัญของหลักสูตร จุดประสงค์
โครงสร้าง รูปแบบการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล เป็นการศึกษาวิจัย
โดยใช้เทคนิคเดลฟาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปลายเปิด และแบบมาตราส่วน
ประเมินค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยมและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มของหลักสูตรจะเป็นหลักสูตรที่มีความหลากหลายของเนื้อหา
และกระบวนการเรียนการสอนที่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมี
ความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานที่สำคัญทางศิลปะ ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีความ
สามารถเลือกและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างงานศิลปะ มีสุนทรียภาพและเห็นคุณค่า
ของศิลปะภูมิปัญญาไทยที่สัมพันธ์ต่อชีวิต สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีโครงสร้างของหลักสูตร
ที่จัดเนื้อหาส่วนหนึ่งสำหรับผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ มีรูปแบบการเรียนการ
สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงเนื้อหาแบบ
สหวิทยาการ พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม เน้นการใช้สื่อของจริงในท้องถิ่น สำหรับวิดิทัศน์
และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีบทบาทมากขึ้น การวัดผลและ
ประเมินผลมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันผู้เรียน มีวิธีการวัดที่หลากหลาย ครอบคลุม ทั้ง
ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานมากกว่าผลผลิตของงาน
เน้นการปฏิบัติจริงโดยจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย เกณฑ์ในการประเมิน
ผลมีแนวโน้มจะใช้แบบอิงเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้สามารถยืดหยุ่นได้

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C743179 : MAJOR : ART EDUCATION

KEY WORD: : TRENDS/ART EDUCATION/CURRICULUM/LOWER SECONDARY EDUCATION/
NEXT DECADE

THAMRONGSAK THAMRONGLERDRIT : VIEWPOINTS OF CURRICULUM
DEVELOPMENT EXPERTS, ART EDUCATORS CONCERNING THE TRENDS OF ART
EDUCATION CURRICULUM AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL IN THE
NEXT DECADE. THESIS ADVISOR : ASS. PROF. SULAK SRIBURI, Ed.D.
158 pp. ISBN 974-638-092-3

The main purpose of this research was to study viewpoints of curriculum development experts and art educators concerning the trends of art education curriculum at the lower secondary education level in the next decade (1998-2007) in the aspects of characteristics and importance of the curriculum, objectives, structure, instructional models, instructional media, and measurement and evaluation. The research technique employed was the Delphi technique. The instruments utilized for data collection were open-ended questionnaires and rating scales which analyzed by mean of medians, modes and inter-quartile range.

The research findings revealed that in the next decade the trend of art education curriculum would be diversified in contents, the instructional process would be more responsive to the needs of learners and the communities, aiming for learners to have adequate knowledge and understanding of major art fundamentals, possess good imagination and creative thinking, be able to choose and apply information technology for creating art works, have aesthetics and realize the value of art and Thai wisdom related to life, the society, nature and the environment; the curriculum structure would consist of compulsory and elective contents which allowing learners to choose to study in accordance with their aptitudes and interests; the instruction would emphasize learners as the centre of learning, encouraging analysis and rational criticism, linking multi-disciplinary contents, inserting the inculcation of good moral ethics, emphasizing the uses of authentic materials in the localities; videotapes and computer-assisted instruction programmes would play more considerable role in the teaching-learning process; measurement and evaluation instruments would be diverse, covering the cognitive, affective and psychomotor domains, attaching more importance to the work process rather than on the products, emphasizing actual practices through preparing portfolios, evaluation instruments should be various, criterion-reference evaluations would be preferred, and the criteria used would be flexible.

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา.....

สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิติศ..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้กำลังใจในการวิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร อิตะจारी ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ วัชรินทร์ ฐิติอดิศัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและนักการศึกษาด้านศิลปศึกษาทั้ง 18 ท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบคุณความดีที่เกิดจากงานวิจัยนี้แต่การพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษาของชาติ

อํารงศักดิ์ อํารงเลิศฤทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ขอบเขตของการวิจัย	11
คำจำกัดความในการวิจัย	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ความหมายของหลักสูตร	13
การพัฒนาหลักสูตร	15
รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร	17
หลักสูตรศิลปศึกษา	22
- หลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	22
- หลักสูตรศิลปศึกษาของรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย..	27
สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรศิลปศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	39
แนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนในอนาคต	42
เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย	50
- ความหมายของเทคนิคเดลฟาย	51
- ปัจจัยที่มีต่อประสิทธิภาพของเดลฟาย	53
- กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย	54
- ลักษณะเด่นและลักษณะด้อยของเทคนิคเดลฟาย	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
- งานวิจัยในประเทศ	57
- งานวิจัยในต่างประเทศ	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	79
กลุ่มตัวอย่างประชากร	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการวิจัย	103
อภิปรายผลการวิจัย	106
ข้อเสนอแนะ	114
รายการอ้างอิง	117
ภาคผนวก	123
ประวัติผู้เขียน	158

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คำมัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านลักษณะ และความสำคัญของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทศวรรษหน้า	85
2	คำมัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านจุด ประสงค์ของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน ทศวรรษหน้า	87
3	คำมัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านโครงสร้าง ของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทศวรรษหน้า ..	90
4	คำมัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านรูปแบบ การเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทศวรรษหน้า	92
5	คำมัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านสื่อ การเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทศวรรษหน้า	95
6	คำมัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านจุด มุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า	97
7	คำมัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านวิธีการ วัดผลและประเมินผลของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นในทศวรรษหน้า	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
<p>8 คำมัธยมฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยมฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านเครื่องมือ และเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า</p>	<p>101</p>